

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

97 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

15, 17, 22 лютого 2016 року

Чернівці – 2016

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15,17,22 лютого 2016 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2016. – 404 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15, 17, 22 лютого 2016 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-627-0

© Буковинський державний медичний
університет, 2016

процесом життєвого вибору, що свідчить про прагнення людини до самореалізації. Субкультура з її особливими цінностями та смислами теж характеризується в онтологічному вимірі.

Однак, говорячи про субкультуру, слід відзначити її соціальні властивості, тобто вона є завжди реакцією на стан суспільства. Як відомо, це культура меншості, а тому часто-густо таку культуру не сприймають одразу, вона наштовхується на відсторонення та конфлікт.

Субкультура, ставлячи себе у позицію культурного протиставлення, бере на себе функцію виключності. У свою чергу, індивід, обираючи її як межу власної культурної ідентичності виявляється позначеним цією рисою як особистою.

Відзначимо, що вивчення проблематики субкультур актуальне сьогодні тому, що взаємовідносини у суспільстві носять гранично індивідуальний характер. Людина втрачає здатність до комунікації, відчуває себе самотньою, не знаходить духовної підтримки, можливості реалізувати себе, що й призводить до створення субкультури. Така культура не нав'язує певні моделі світосприйняття, поведінки, а дає можливість суб'єкту проявити себе.

Субкультура належить до проблеми ідентифікації. Вона прокладає шляхи подальшого можливого розвитку суспільства, виступає одним із чинників забезпечення його соціодинаміки. Вивчення світу субкультур є важливою складовою культурознавства і, водночас, кроком до формування теоретичної бази прогнозування подальшого розвитку культури.

Стегницька Л.В., Мотрюк Н.Г.
СТАНОВЛЕННЯ ЕПОНІМА ЯК ТЕРМІНА

Кафедра іноземних мов
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Досягнення будь-якої галузі відображаються через появу нових лексичних одиниць, які часто містять пропріативну складову. Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що й досі немає чіткої дефініції епонімних одиниць, які трактуються як знаки-унікуми, асоціативні терміни, які виділяються за типом мотивування та виражені за допомогою різного роду асоціацій, як спеціальні мовні одиниці, єдиний когнітивний комплекс та інше. Все частіше в наукових дослідженнях та джерелах використовується саме формулювання терміни-епоніми, що свідчить про сформованість епоніма як терміну.

Велика кількість праць присвячена вивченню спеціальної лексики та ролі термінів у системі мови. Суть терміна трактують по-різному, основне з яких, що термін це спеціальна лексика, яка використовується в професійній діяльності. Основні вимоги, які висуваються до терміна – це приналежність до певної галузі, точність значення, контекстуальна незалежність, стійкість, стилістична нейтральність інше. Специфіку терміна лінгвісти пропонують визначати за прагматичними (загальноприйнятність, інтернаціональність, сучасність та милозвучність), лексико-семантичними (однозначність, відсутність синонімів та протиріч) та структурними (відповідність нормам мови, стислість, інваріантність, дериваційність) параметрами.

У галузі медицини терміни-епоніми відповідають прагматичним критеріям. Більшість епонімів є інтернаціональними, тобто звучать однаково в багатьох мовах, як-от: *die Langerhans-Inseln* (нім.) → *Langerhans islands* (англ.) → *острівці Лангерганса*, і є милозвучними, оскільки адаптовані до її мовних правил. Використання епонімів у медичній практиці є вимогою сучасності та показником професійності медичного працівника. Незважаючи на те, що з анатомічної номенклатури, тобто уніфікованого переліку анатомічних термінів, затвердженого асоціацією анатомів, епоніми були вилучені, все ж вони наводяться поряд. У джерелах «Атлас анатомії людини» Р.Д. Синельникова та «Атлас анатомії людини» Ф. Неттлера («Atlas of Human Anatomy» by F.H. Netter) поряд з номенклатурними найменуваннями вказуються й епоніми. В атласі Ф. Неттлера наведено: англ. *vestibular (Reissner's) membrane* (укр. переддверна мембрана (Рейснера)) та *tympanic nerve (Jacobson)* (барабанний нерв (Якобсона)). В атласі Р.Д. Синельникова також знаходимо номенклатурні одиниці з пропріативними складовими: лат. *fissura petro-tympanica (Glasseri)* укр. кам'янисто-барабанна щілина (Глезера). Тобто, опираючись на вищезгадані приклади, епоніми можна вважати загальноприйнятими. Проте, клінічна термінологія не є настільки стандартизованою та уніфікованою, як анатомічна. Вона й досі перебуває в активній фазі розвитку, тому характеризується широким використанням епонімів.

Щодо структурних критеріїв, то епоніми є більш стислими, ніж описові терміни, наприклад: англ. *Crohn's disease* *Крона хвороба – хронічне гранулематозне запальне захворювання нез'ясованої етіології, що може уражати будь-яку частину травного тракту від рота до відхідника, але зазвичай уражає кінцевий відділ клубової кишки з потовщенням стінки, рубцюваннями.* У більшості випадках вони є інваріантними, як от: англ. *Alzheimer's disease* – укр. *хвороба Альцгеймера*, та становлять ефективне джерело дериватів, таких як: *Cushing's syndrome* *Кушинга синдром* → *pseudo-Cushing's syndrome* *псевдо-Кушинга синдром*.

Певні труднощі виникають з лексико-семантичними критеріями, зокрема синонімами, які надають терміну більш детального трактування. Іншою проблемою є певні неточності у трактуванні та плутанина при перекладі, як от: *Sweet syndrome*, що означає *синдром Світа* (гострий гарячковий нейтрофільний дерматоз), а не *солодкий синдром*. Використання таких термінів потребує ґрунтовних знань англійської медичної термінології.

Незважаючи на згадані вище проблемні питання, які потребують подальшого вивчення та упорядкування, епоніми все ж відповідають більшості критеріям, які ставляться до терміну. А суперечності та

неточності у трактуванні, які виникли внаслідок багатовікової історії розвитку медицини та різноманітних джерел поповнення її словникового складу, з часом будуть усунені.

Тимофієва М.П.
ТРЕНІНГ РОЗВИТКУ РЕФЛЕКСИВНИХ КОМПОНЕНТІВ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Кафедра психології та соціології
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Рефлексії є універсальною та професійно важливою, і детермінує будь-яку діяльність. У формуванні та функціонуванні рефлексивної діяльності беруть участь різні психічні процеси. Унікальність рефлексії полягає в тому, що будучи результатом інтеграції інших психічних утворень, рефлексивна діяльність одночасно може обернутися і на себе, і на інші її ж визначальні психічні процеси задля їх аналізу, контролю і регуляції. Рефлексія дозволяє зробити процес самопізнання власних професійних умінь більш цілеспрямованим і усвідомленим.

В результаті досліджень ми побачили, що проблема розвитку рефлексії у студентів-медиків залишається актуальною. Метою нашої роботи є пошук ефективних методів та засобів розвитку рефлексивних компонентів у студентів-медиків. Здібність до рефлексії і знання її механізмів дозволяють сформувати власні цінності і принципи, визначити стратегію власного розвитку, спонукають до постійного саморозвитку і творчого відношення до професійної діяльності

Розробляючи тренінгову програму ми опирались на основні складові рефлексивних компонентів, на дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, які вивчали питання рефлексії. У сучасних психологічних дослідженнях існують різні підходи до визначення суті поняття рефлексія. Це процес самопізнання суб'єктом внутрішніх станів, фундаментальна здатність свідомості істоти бути у відношенні до власної свідомості, мислення, умов та засобів здійснення життєдіяльності; інтелектуальний процес, що забезпечує усвідомлення засобів вирішення завдань; важлива частина розумової дії, евристичного рішення; засіб здійснення діяльності; відображення власних процесів у свідомості; компонент психологічної структури людини, що лежить в основі її змінення та розвитку; здатність до погляду на себе з боку та до контролю своєї діяльності.

Зміст фахової підготовки студентів-медиків спрямований не лише на озброєння їх глибокими науковими знаннями (наукові ідеї, теорії, закони, поняття, уявлення і факти тощо), а й на формування їхнього ставлення до знань, здатності відшукувати особистісні смисли. За такого підходу знання усвідомлюються студентами як цінність.

Розвиток рефлексії майбутніх медиків відбувається також шляхом їх включення в аналітико-оціночну, пошуково-практичну діяльність, що сприяє формуванню стійких уявлень про себе, людей, що оточують студентів, збагачує інтенсивність контактів.

Для розвитку рефлексії ми вибрали наступні компоненти:

1. *Рефлексивно-когнітивний компонент* визначається характеристиками рівня сформованості когнітивної сфери особистості, включаючи рівень сформованості розумової діяльності, мислення в поняттях. Основу когнітивного компонента складають знання людини про себе, що здобуваються за допомогою особистісної рефлексії.

2. *Рефлексивно-афективний компонент* представлений ауто симпатією і самозвинуваченням. На відміну від самоповаги, інтегрального самоставлення, самовпевненості пов'язаної з процесами самооцінювання, емоційно-ціннісне ставлення суб'єкта до себе, яке визначається мотивами і практично не залежить від успіхів і невдач суб'єкта. В основі аутосимпатії лежить самоприв'язаність (почуття прихильності до актуального образу «Я», задоволеність собою, загальне позитивне ставлення до себе), самоцінність (зацікавленість у власному «Я», любов до себе, відчуття цінності власної особистості).

3. *Рефлексивно-оціночно-регулятивний компонент* складається з інтегрального самоставлення, самоповаги, самовпевненості, самоприйняття, планування, моделювання, програмування, загального рівня саморегуляції, реалізації обраної позиції, самореалізацію.

Отже, в основу тренінгу покладена структурна модель рефлексії, яка інтегрує в собі два напрямки – особистістний і операціональний. Це визначає загальну стратегію тренінгу, яка реалізується в практичних технологіях «занурення в себе» і «занурення в професійну реальність».

Тренінг розрахований на 3 заняття загальною тривалістю 10 годин проводяться в позаурочний час для бажаючих, об'єднаних у групи з 10-12 осіб. Також окремі вправи можна задіяти під час практичних занять в медичному університеті для I курсу під час вивчення психологічних дисциплін.

Тодоріко А.Д.
МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ДОВІРИ В МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ

Кафедра психології та соціології
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

Довіра в міжособистісних стосунках є одним з ключових моментів ефективного спілкування, що сприяє гармонійній взаємодії та розвитку особистості, що актуалізує наше дослідження. Аналіз теоретичних підходів до розуміння феномену довіри в психології, розкриває велике значення довіри в житті людини, її роль

в існуванні, становленні та розвитку особистості. Роль міжособистісних стосунків у повсякденному житті людини, займають центральне місце у формуванні довіри особистості як до самого себе, та до навколишнього середовища.

Метою статті є дослідження основних механізмів, які сприяють підвищенню рівня довіри в міжособистісних стосунках.

Предметом наукового дослідження є теоретичні та практичні надбання дослідження феномену довіри та її вплив на становлення та розвиток міжособистісних стосунків.

Об'єктом статті виступає взаємозв'язок міжособистісної довіри та її вплив на розвиток міжособистісних стосунків.

Механізми підвищення довіри в міжособистісному спілкуванні можливі тільки тоді коли ліквідується проблема, що пов'язані з міжособистісною довірою, тобто фактори які впливають на погіршення стосунків між людьми та зникненням в процесі спілкування довіри між ними, а саме – деструктивне спілкування, до якого відноситься: брехня, обман, маніпулювання і інші форми впливу, що спрямовуються корисливими мотивами спілкування.

Наступною проблемою яка впливає на погіршення міжособистісних стосунків в процесі комунікації являється низький рівень базальної або внутрішньоособистісної довіри людини. Тобто важливим фактором, що впливає на розвиток особистості є інститут сім'ї в якій вона зростає та міжособистісні стосунки в ній. Це і відношення між батьками та відношення між дитиною і батьками, у дитини виникає потреба в безпеці та задоволенні своїх потреб, якщо цього не відбувається в дитинстві, то в процесі розвитку у дитини розвивається установка базальної ворожості та тривожності, що в майбутньому буде впливати на становлення міжособистісних стосунків.

Таким чином, для вироблення методів подолання недовіри та появи культури довіри в міжособистісних стосунках мають бути розроблені та впроваджені структурні стратегії та ефективні засоби та методи, що заохочують довіру в міжособистісних стосунках, а також використанні ресурси основних агентів, до основних ми можемо віднести інститут сім'ї – готовність і бажання таких агентів скористатися своїми можливостями.

Основними психологічними критеріями успішності підвищення довіри в міжособистісних стосунках слід вважати легкість, спонтанність, свободу, контактність, комунікативну сумісність, адаптивність і задоволеність. Контактність і комунікативна сумісність забезпечують перехід до стадії комунікативної успішності, на якій виникає ефект легкості, свободи, емоційної підтримки і співчуття, взаєморозуміння і задоволеності відносинами.

Обрання оптимального стилю спілкування є наступним фактором, що буде впливати на підвищення довіри в міжособистісному спілкуванні, адже стиль спілкування як типова форма реагування в людських контактах, обумовлена індивідуальними, особистісними, соціальними факторами, має велике значення для становлення і успішного розвитку людських взаємин, для створення сприятливого психологічного клімату; це важливий регулятор поведінки.

Наступним фактором, що впливає на підвищення рівня довіри в міжособистісному спілкуванні є особистісні особливості людини, що визначають стиль спілкування, слід виділити загальну спрямованість особистості, яка відображається в стратегіях, що обирає людина для розв'язання проблеми порушених відносин.

Отже, процес формування довіри та становлення міжособистісних стосунків, на мою думку це є не розривними процесами та явищами, адже на особистість в процесі її становлення впливають як і внутрішні фактори так і зовнішні умови, що визначають її рівень міжособистісної довіри та формування міжособистісних стосунків. Адже, міжособистісні стосунки - психологічний феномен, що неминуче виникає в процесі спілкування і стосується всіх сфер людського суспільства - політики, економіки, культури, побуту тощо.

Томашевська А.Ю.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРМІНІВ-ЕПОНІМІВ В МЕЖАХ ГОМЕОПАТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кафедра іноземних мов

*Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Англійська спеціальна лексика субмови "Фармація", як термінологічний відрізок предметно-понятійного поля медицини в синхронному аспекті є динамічною підсистемою. Статус досліджуваної гомеопатичної спеціальної лексики та загальні тенденції її розвитку свідчать про те, що вона є невід'ємною частиною медичної термінології і характеризується тонкою спеціалізацією. В сфері номінативних засобів зафіксовано: широке використання константних терміноелементів; складених найменувань різних типів; функціонування термінів з інших підсистем медицини; спеціалізація і генералізація значення терміна; інтернаціоналізація; індивідуалізуюча номінація за допомогою власного імені.

У сучасній лінгвістиці спостерігається значний інтерес до проблеми ономастики, тобто до вивчення власних імен (ВІ), що зумовлено, зокрема, розвитком антропоцентричної парадигми мовознавчої науки. Хоча специфіка ВІ вже значною мірою усвідомлена, однак ще залишається не зовсім дослідженими їхні окремі класи, зокрема особливості утворення термінів українського гомеопатичного тезауруса.

Стійка тенденція до збільшення кількості епонімічних найменувань, активізації процесів деонімізації ономастичних одиниць все більше привертає увагу термінологів: так предметом досліджень Г.І. Беженарь,

Н.В. Новінської стали епонімічні назви певних галузевих термінологічних систем з метою вивчення мовних знаків з компонентами-спонімами як факторами формування української гомеопатичної термінології. Наукові роботи Лобача (1988), Кожушко (1989), Бенкендорфа (1991) свідчать про значну словотвірну продуктивність власного імені як означального компонента, значення і роль якого дуже вагомі у субмовах науки та техніки, тому що вони не тільки збільшують їх термінологічний склад, але й збагачують міжнародний термінологічний фонд, стають інтернаціональною власністю.

Епоніми як складова частина спеціальних назв активно функціонує в корпусі української гомеопатичної термінології; її опорними компонентами виступають іменники, які представляють такі номінативні класи: аптечка, закон, класифікація, колба, метод, реактив, реакція та розведення. Наведемо приклади: класифікація Монье – від прізвища французького лікаря-гомеопата; метод Фолля (1909-1989) – від прізвища німецького лікаря Р. Фолля; розведення за Ганеманом (1755-1843) – від прізвища засновника гомеопатії Самуеля Ганемана; колба К'ельдаля – від прізвища датського хіміка Густава К'ельдаля; реакція Моліша-Фелінга – від прізвищ австрійського вченого фізіолога рослин Ганса Моліша та німецького хіміка-органіка Германа Фелінга.

Переважає більшість назв, які досліджуються, побудовано згідно морфолого-синтаксичної моделі [іменник у називному + епонім у родовому відмінках], наприклад: реактив Драгенфорда, реакція Лафона, принцип Ешбі тощо. У контексті досліджуваної термінології спостерігаємо також функціонування незначної кількості термінів, побудованих на морфолого-синтаксичній моделі [відепонімічний прикметник + іменник у називному відмінку], наприклад: Корсаковське розведення. Також вживаються мовні конструкції з компонентами-епонімами, які ускладнені прийменниками, що є виразниками відповідних семантичних відношень між компонентами. Такі терміни утворені за морфолого-синтаксичною моделлю [іменник в називному відмінку + прийменник + іменник в давальному відмінку], наприклад: розведення за Ганеманом.

Отже, епонімічні найменування займають вагоме місце в українській гомеопатичній термінології і відображають специфічні риси того чи іншого етапу розвитку досліджуваного медичного дискурсу. Використання власного імені в якості компонентів спеціальних назв є досить продуктивним способом утворення термінів гомеопатії.

Цуркан Т.Г., Бронських С.В.*

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Новоселицький медичний коледж

Буковинського державного медичного університету

*Кафедра іноземних мов**

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

В період застою в сфері методики навчання іноземних мов, виникають нові методи, які допомагають вийти з методологічної кризи лінгвістам. До нових методів відносяться: комунікативний, проєктний, інтенсивний та діяльний. Окремо можна відмітити дистанційний метод вивчення іноземних мов. Ми акцентуємо свою увагу на комунікативному методі, в структуру якого входять пізнавальний, розвиваючий та навчальний аспекти, які направлені на виховання студента.

Беручи до уваги багатогранність комунікативного методу, можна виділити наступні методичні принципи: принцип оволодіння всіма аспектами іноземної мови через спілкування; принцип взаємопов'язаного навчання аспектам іншомовної культури; принцип моделювання вмісту аспектів іншомовної культури; принцип управління навчальним процесом на основі квантування та програмування; принцип системності та організації навчання іноземних мов; принцип вивчення іноземних мов на основі ситуації як системи взаємовідношень; принцип індивідуалізації; принцип функціональності; принцип новизни у вивченні іноземної мови.

На нашу думку одним із найсуттєвіших у вивченні іноземної мови для студентів є принцип системності та організації навчання іноземних мов. Даний принцип означає, що комунікативний метод будується реверсійним шляхом: спочатку намічається кінцевий продукт (ціль), а потім виявляються завдання, які можуть привести до данного результату. Цей процес відбувається в межах усього курсу, кожного року, цикла занять та самого заняття, та стосується всіх аспектів. Одним словом, такий підхід забезпечує системність навчання іноземної мови, системність зі всіма притаманними їй якостями: цілісністю, ієрархічністю та цілеспрямованістю. Системність навчання будується, зважаючи на закономірності оволодіння студентами кожним з її аспектів. Все навчання в організаційному плані побудовано на основі правил циклічності та концентричності. Циклічність полягає в тому, що певна кількість матеріалу засвоюється у межах циклу занять. Будь-який цикл будується на основі стадіальності розвитку тієї чи іншої навички та вміння у кожному виді мовленнєвої діяльності. Циклічність підкріплюється концентричним підходом, який відноситься як до матеріалу, так і до проблем, які обговорюються. Системність проявляється в тому, що передбачувана система включає не тільки викладача іноземної мови, але й студента та навіть інші предмети. Міжпредметні зв'язки використовуються як засіб додаткової мотивації студентів, які не цікавляться іноземною мовою.

Системність організації процесу навчання передбачає також стадіальність оволодіння іноземною мовою, тобто включає в собі різноманітні рівні навчального процесу: рівень ступенів навчання (початковий, середній, вищий); рівень періодів навчання, які виявляються в середині ступенів; рівень етапів (етап формування лексичних, граматичних навичок, етап вдосконалення навичок, етап розвитку вмінь); рівень стадій